

Nærings- og handelsdepartementet
Postboks 8014 Dep
0030 OSLO

Dato: 28.10.2004
Vår ref.: 2004/00435
NØA/BHM
Deres ref.: 200402436-8/TMB

Lovgivning som tilrettelegger for verdiskapning og innovasjon i små bedrifter: Synspunkter på rapporter fra Deloitte og ECON m.fl.

Det vises til brev fra Nærings- og handelsdepartementet av 03.09.04 hvor det bes om synspunkter på, herunder gyldighet for Norge, av vurderinger i rapportene "Konkurs og en ny start – holdninger til konkurser og konsekvenser av konkurs" (Deloitte) og "Rettsregler, SMB og innovasjon" (ECON m.fl.)

Konkurs- og en ny start

Deloitte's rapport omhandler holdninger til selskaper som driver virksomhet som er i krise og hvilke tiltak som kan settes inn for å unngå at konkurs blir sluttresultatet. Det vurderes også hvilke tiltak som kan gjøre det lettere for entreprenører å starte opp ny virksomhet etter en konkurs hvor det ikke kan påvises straffbare handlinger ("ærlig" konkurs).

Rapporten, som har bakgrunn i et prosjekt i regi av EU-kommisjonen, viser til at holdningene til bedrifter som går konkurs eller driver virksomhet som er i krise gjennomgående er de samme i Norge som i EU-landene. Også når det gjelder nasjonale insolvenssystemer synes det på de fleste områder å være benyttet sammenfallende prinsipper. Det konkluderes derfor med at de anbefalinger og konklusjoner som fremkommer i EU-rapporten gjennomgående vil ha gyldighet også i Norge. FNH ønsker i det følgende å knytte enkelte kommentarer til de anbefalinger og konklusjoner som fremgår av Deloitte's rapport.

Finansnæringens rolle i målsettingen om nyskapende og lønnsomme norske bedrifter er i utgangspunktet å forebygge at virksomheter mislykkes ved å stille krav for tilsagn om kreditt som reflekterer den konkurransesituasjon og de utfordringer som bedriftene vil stå overfor i sitt daglige virke. Når kreditten er gitt vil en viktig del av oppfølgingen være å føre kontroll med kredittrisiko/selskapenes drift. I så måte skiller ikke norsk finansnæring seg fra finansinstitusjoner i EU-landene.

FNH mener at det er av avgjørende betydning å avdekke økonomiske problemer i virksomheter på et så tidlig stadium som mulig. Dette stiller krav på flere områder.

Det er i rapporten lagt vekt på at økt kunnskap om konkurser og bakgrunnen for disse vil gjøre det lettere å skille mellom "ærlige" og "uredelige" konkurser, og således kunne redusere det stigma som ofte knyttes til en konkurssituasjon. FNH ønsker å tillegge at denne kunnskapen samtidig vil gjøre det lettere å fange opp og tolke signaler om økonomiske problemer i bedriftene, og dermed øke mulighetene for å sette inn tiltak på et tidlig stadium. FNH støtter derfor tiltak som vil bidra til at innberetninger i konkursbo gjøres lettere tilgjengelig for allmennheten.

Også andre forhold taler for å komme tidlig i inngrep med økonomiske problemer som kan lede frem til en konkurssituasjon. Ved konkursbehandling er bobestyrere pålagt å benytte en standardisert mal som gir grunnlag for å vurdere om det foreligger straffbare handlinger. Erfaringene viser imidlertid at det ofte mangler midler i boet til å gjennomføre en tilstrekkelig grundig bobehandling. Det er nærliggende å se dette i sammenheng med at det i Norge foreligger en rett, men ingen plikt, til å begjære gjeldsforhandlinger ved illikviditet. FNH mener innføringen av en slik plikt for virksomheter vil bidra til å styrke tilliten til insolvenssystemet, samtidig som inngripen på et tidligere stadium også vil kunne bidra til å redusere antallet konkurser.

Rapporten viser at det er bred enighet både i næringslivet og blant kreditorer om at ekstern kontroll bidrar til å minske de negative holdningene til bedrifter i økonomiske vanskeligheter. FNH vil peke på at revisor spiller en nøkkelrolle når det gjelder ekstern kontroll av virksomheten. Reglene om god revisorvirksomhet innebærer skjerpede krav til revisors aktsomhet når bedrifter er i vanskeligheter. I tilbakemeldingene til den norske spørreundersøkelsen var det likevel stor tilslutning til oppnevning av en egen uavhengig (av myndigheter og kreditorer) kriserådgiver for bedrifter som sliter økonomisk. FNH er ikke motstander av et slikt forslag, men mener at en som et alternativ bør vurdere å utvikle revisors kontrollfunksjon ytterligere. Det bør samtidig være en forutsetning at økte kostnader som følger av en slik utvidelse dekkes av bedriften selv.

God informasjon om årsaker til selskapskonkurser vil i utgangspunktet gjøre det enklere å starte opp igjen etter en såkalt "ærlig" konkurs. Det er samtidig viktig å understreke at det i Norge er få legale hindringer for at en slik oppstart vil kunne finne sted. Ut fra konkurransemessige forhold i en næring mener FNH at myndighetene bør være tilbakeholdne med særskilte tiltak som bedrer muligheten til å starte på nytt etter en konkurs. Slike tiltak vil lett kunne bli oppfattet som urimelige i forhold til andre aktører i bransjen og for personer som er i ferd med å starte et konkurrerende foretak, uten på forhånd å ha vært konkurs.

Rettsregler, SMB og innovasjon

Rapporten, som er utarbeidet av ECON Analyse AS m.fl., viser til at de viktigste rettsreglene for næringsvirksomhet i Norge i hovedsak synes å være hensiktsmessig utformet. FNH deler dette syn. Med bakgrunn i en vurdering av at lovverket på enkelte områder ikke synes egnet til å fremme verdiskapning eller innovasjon peker rapporten likevel på behov for enkelte endringer. FNH ønsker å knytte kommentarer til to

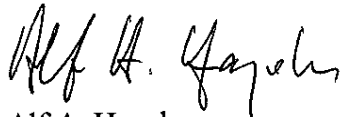
problemstillinger som berøres i rapporten; Forslaget om økt fleksibilitet i insolvensretten slik at antall konkurser reduseres og flere selskaper kan drives videre, og behovet for å innføre en ny selskapsform for helt små selskaper.

FNH mener at eventuelle endringer i reglene for gjeldsforhandlinger, tvangsakkord og pantstillelse, med den hensikt å øke sannsynligheten for at et selskap kan drive videre, trolig vil måtte innebære en ytterligere svekkelse av kreditors stilling. Pantekreditors rettigheter har lagt grunnlaget for en betydelig grad av kredittfinansiering i næringslivet. En svekkelse av kreditors stilling vil kunne innebære at færre prosjekter kommer gjennom "nåløyet" for kredittfinansiering, og samtidig bidra til økte finansieringskostnader for prosjekter som oppnår finansiering. Alle tiltak som tar sikte på økt fleksibilitet i insolvensretten må derfor vurderes opp mot denne problemstillingen.

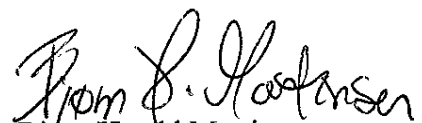
Om lag halvparten av alle registrerte foretak i Norge utgjøres av enkeltpersonsforetak. Av aksjeselskaper har de langt fleste få ansatte. Rapporten reiser derfor spørsmålet om en bør vurdere en forenklet aksjeselskapsform for små selskaper i tråd med de reduserte formkrav og rapporteringsplikter som gjelder for små enkeltpersonsforetak. FNH stiller seg i utgangspunktet tvilende til behovet for en forenklet aksjeselskapsform. Kravene til form- og rapportering (herunder revisorbekreftede regnskaper) i dagens aksjeselskapslovgivning må ses i nær sammenheng med det begrensede ansvar som følger med selskapsformen. Behovet for god kontroll med selskapets utvikling er særlig viktig i situasjoner hvor aksjeselskapet har lån eller er tilført kapital fra andre eksterne kilder.

FINANSNÆRINGENS HOVEDORGANISASJON

Næringsøkonomisk avdeling

Alf A. Hageler
Direktør

Bjørn Harald Martinsen
Underdirektør